Protestantse Gemeente Siddeburen

Beleidsplan 2022-2026 (versie 2020-2025 aangepast)

Appendix maart 2022 geïntegreerd

1. Wie zijn wij?

De Protestantse gemeente van Siddeburen is een kerkelijke gemeenschap binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Van oudsher behoorden we bij de Gereformeerde Kerken. Nu zijn wij een Protestantse Gemeente die open wil staan voor ieder die zich in het christelijk geloof thuis voelt. Voorheen was het Gereformeerde belijden de richtsnoer, maar nu willen wij een open gemeenschap zijn. Een gemeenschap die zich door de Bijbel en de Protestantse traditie geïnspireerd weet. En waar mensen de vrijheid ervaren om op een eigen manier te geloven en te mogen zijn wie ze zijn. Wij weten ons aangesproken door het evangelie van Jezus, maar wel elk op zijn of haar eigen wijze.
De Protestantse gemeente van Siddeburen wil daarom een pluriforme gemeenschap zijn. Wij streven er naar elkaar te accepteren en te respecteren, en om met elkaar mee te leven en zorg te hebben voor elkaar.

Daarnaast ervaren wij ook de opdracht om dienstbaar te zijn aan onze omgeving. De mensen in de omgeving waarin wij wonen en functioneren, zijn ons gegeven om relaties mee aan te gaan. Dit doen wij door met hen te wonen, te werken en medemens te zijn. De samenleving waarin wij staan, de maatschappelijke en persoonlijke vragen die zich aandienen en de nood en kwetsbaarheid van mensen moeten ons een zorg zijn.

Onze kerkgemeenschap is inmiddels behoorlijk vergrijsd. Er zijn nog steeds jonge mensen en kinderen, maar in ons ledenbestand en in onze bijeenkomsten zijn de oudere mensen sterk vertegenwoordigd. Dat tekent ons, maar dat wil niet zeggen dat wij voor de jongere generaties geen oog willen hebben. Naast aandacht voor de oudere mens, willen we nadrukkelijk aandacht houden voor de situatie en levensvragen van jongeren en jong volwassenen.

2. Wat beogen wij?

Wij zijn, als Protestantse Gemeente Siddeburen, een geloofsgemeenschap. Wij laten ons inspireren door de Bijbel.
Onze christelijke gemeenschap wil een open en uitnodigend geestelijk huis zijn voor iedereen in het dorp en omstreken. Waar elk mens als uniek beeld van God welkom is, waar we elkaar ontmoeten om samen iets van God te kunnen ervaren. We komen samen om te vieren, te leren en te dienen.
Door ons christelijk geloof te vieren, te verdiepen en te delen, hopen we geïnspireerd en solidair in het leven te kunnen staan, waarin Jezus Christus zichtbaar wordt.

3. In welke omgeving zijn wij kerk?

De dorpen waarin wij kerk zijn, zijn: Siddeburen en omgeving.
Siddeburen kent veel ouderen, maar toch ook een behoorlijk deel jonge gezinnen met kinderen. Er zijn nog steeds twee grote basisscholen. Door haar regionale centrumfunctie en de huisvestingsmogelijkheden voor ouderen, is het voor beide groepen aantrekkelijk om hier te gaan wonen.
De regio vergrijst, veel jongeren trekken weg na hun middelbare school.
De mensen werken in de stad Groningen, maar ook in het dorp en de regio. We zijn geen typische forensendorpen. Er is nog veel oorspronkelijke bevolking. Sociale problematiek zoals armoede en schulden is er wel, maar in beperkte mate.
De aardbevingsproblematiek speelt wel, maar ook beperkt.
Zoals in veel dorpen en steden in Groningen is de bevolking behoorlijk geseculariseerd. Van de 3500 inwoners van Siddeburen zijn er naar schatting hooguit 1000 betrokken bij een christelijke kerk of andere religieuze gemeenschap. Wel is er nog altijd een grote saamhorigheid van de hele bevolking.

Onze kerkgemeenschap is een meer open Protestantse Gemeente naast de meer behoudende Hervormde Gemeente. Samenwerking tussen beide gemeenten is op dit moment beperkt.
Wij hebben nu geen eigen kerkgebouw meer, maar komen samen in het nieuwe Multifunctioneel Centrum Siddeburen.

Lettend op die bredere samenleving om ons heen zijn we ons bewust van de grote vragen en uitdagingen die van alle kanten op ons afkomen. Ook zien we dat onze tijd en samenleving veel van mensen eist, vooral ook van jonge mensen. Het leven is voor velen ‘overleven’ geworden.

4. Welke kansen zien we daarin?

Kansen liggen er bij de ouderen. Er is een instroom van ouderen door de aantrekkelijkheid voor hen om hier te wonen. Veel ouderen zullen al of niet gedwongen thuis blijven wonen. Het Ufkenshuis krijgt steeds meer de functie van een verpleeghuis.
Pastoraat en geestelijke zorg aan ouderen blijft en wordt wellicht steeds meer een grote opdracht voor ons als kerkgemeenschap.

Kansen liggen er ook bij de leeftijdsgroep van de kinderen. Een aantal ouders zijn kerkelijk betrokken, veel ouders niet of niet meer. Maar dat hun kinderen iets van de Bijbel en de christelijke traditie meekrijgen, is voor veel ouders toch belangrijk.
We zullen aansprekende vormen moeten vinden om kinderen en hun ouders vertrouwd te maken met de Bijbel en het geloof.

Ons eigen kerkgebouw, de voormalige Gereformeerde kerk, is omgebouwd tot een nieuw Multifunctioneel Centrum voor de hele dorpsgemeenschap. Het geheel is nu op basis van een neutrale grondslag.
Dat wij in dit nieuwe centrum voor het hele dorp samenkomen, aanwezig zijn, betekent voor ons een nieuwe uitdaging: Hoe zijn wij kerk in dit gebouw? Hoe kunnen mensen onze aanwezigheid als zichtbaar en als vanzelfsprekend gaan ervaren?
Daarnaast is het voor ons een uitdaging om niet alleen kerk voor onze eigen mensen te zijn, maar ook om zichtbaar kerk in het dorp te zijn. Vanuit en met ons geloof daarin dienend aanwezig zijn, betrokkenheid tonen.

5. Wat zijn de speerpunten van ons beleid en welke nieuwe stappen gaan we de komende jaren zetten?

5.1 Vieringen

Belangrijk vinden wij dat er in Siddeburen kerkdiensten gehouden blijven worden, vieringen, waarin onze Protestantse traditie herkenbaar is en waarin bij al onze verschillen ruimte is voor ieders beleving. We ontmoeten elkaar, we lezen de Bijbel en denken na over ons leven en samenleven, we bidden, we maken muziek en we zingen. We vieren onze verbondenheid met God en met elkaar, zodat wij telkens weer zin en betekenis krijgen aangereikt.

In 2017 hadden we een groothuisbezoek over de kerkdiensten. In dat groothuisbezoek is er samen gesproken over onze kerkdiensten. Veel mensen gaven toen aan dat men de beleving en de onderlinge ontmoeting miste. We zaten nog in het oude gebouw en we zaten erg verspreid. De uitkomsten van dit groothuisbezoek vormden de aanzet voor een werkgroep Bezinning Kerkdienst, die kwam met een aantal aanbevelingen.
Na de sluiting van de kerk in 2018 gingen we kerken in Viskenij. Doordat we in een kleinere ruimte zaten, dichter op elkaar, werd de beleving positief beïnvloed. We zagen een voorzichtige toename van het kerkbezoek.
Daarna kwam Corona en werd alles anders. De diensten waren vaak alleen online te volgen, of we zaten op anderhalve meter uit elkaar met een beperkt aantal mensen, zonder of met voorzichtig zingen. Bovendien is het nieuwe MFC als kerkzaal voor ons erg wennen. Het voelt nog niet als ‘ons’ gebouw. De sfeer en de beleving waren daardoor ‘vreemd’, als gemeenschap zijn we wat uit elkaar gegroeid.
Dat betekent dat we nu in een situatie zitten dat we moeten toewerken naar herstel van beleving, betrokkenheid en gemeenschap. Daarbij moeten we het eenvoudig en klein houden, niet te ingewikkeld. De mensen die het moeten trekken (en het ook in de afgelopen periode hebben getrokken) zijn vermoeid geraakt. We kunnen niet zomaar de oude situatie vóór Corona weer oppakken.
Hoe zou het dan kunnen? Samen koffie drinken na de dienst of een keer door de week, samen eten, diensten waarin een muziekgroepje de dienst ondersteunt etc.

Voornemen 1
We gaan proberen in onze vieringen met kleine initiatieven weer te bouwen aan onze gemeenschap en betrokkenheid.

Hoe maken we de grote zaal van het MFC tot kerkruimte?
De nieuwe grote zaal in het MFC stelt ons voor de uitdaging om er weer een eigen kerkruimte van te maken, in elk geval voor de duur van ‘het uur’ van de kerkdienst. Er zal ander liturgisch meubilair moeten worden uitgezocht en aangeschaft. We moeten streven om met minimale middelen een maximale uitstraling te bereiken. In de opstelling en inrichting streven we naar een sfeer van welkom en samen gemeente zijn.

Voornemen 2
De kerkenraad stelt een werkgroep in die gaat kijken hoe we met de inrichting van de kerkzaal er op de zondagmorgen weer een eigen plek van kunnen maken. Nadrukkelijk kijken ze daarbij naar het liturgisch meubilair: dat moet passend en licht en verplaatsbaar zijn.

Tot 2018 hadden we de kerkradio, waardoor mensen verbonden bleven met onze kerkdiensten en onze gemeente. Inmiddels is deze verdwenen en zijn we begonnen met de streaming van onze kerkdiensten, waardoor mensen de kerkdienst online kunnen volgen, gelijktijdig of later. De streaming heeft een dubbel effect: het creëert meer en minder betrokkenheid. Er zijn mensen die voorheen geen kerkdiensten bijwoonden, die nu wel online kijken en luisteren. Er zijn ook mensen die voorheen wel naar de kerkdienst kwamen, maar nu thuis de dienst volgen.
In elk geval is streaming in de toekomst voor ouderen belangrijk. Zij worden immers steeds meer computervaardig. Ook voor werkenden kan het zinvol zijn. Ook op de zondagen wordt er immers gewerkt en dat zal waarschijnlijk alleen maar toenemen. Het is dus goed om deze dienst aan de mensen te handhaven.

Er wordt gesproken over een stiltecentrum in het MFC. Indien dit werkelijk gerealiseerd wordt, kan deze ruimte dan ook iets voor ons betekenen?

5.2 Werken aan gemeenschap en pastoraat

Belangrijk vinden wij dat we elkaar ontmoeten, dat er een gemeenschap is, contacten gelegd kunnen worden, dat er zorg is voor elkaar. Dat doen we in kerkdiensten, maar ook in ontmoetingen daarbuiten: vergaderingen, sociale activiteiten, toerustingsbijeenkomsten en persoonlijke ontmoetingen, van pastorale en diaconale aard of anderszins.

Om dit te bevorderen moeten we zoeken naar mogelijkheden en die benutten. Koffiedrinken na de dienst, gezamenlijke maaltijden, misschien ook eten in, voor of na de kerkdienst, een koffiemorgen, het bezoeken met bloemen etc.
Een vast patroon is hierbij erg behulpzaam; mensen weten dan waar ze aan toe zijn.

Door de vergrijzing van de gemeenteleden en het kader van mensen die zich vrijwillige inzetten, is het maar de vraag of en hoelang wij op dezelfde manier door kunnen gaan met ouderlingen en wijkwerkers.
Tegelijk zien wij dat steeds meer ouderen thuis zorg behoeven maar niet in aanmerking komen voor het verzorgingshuis. Zij hebben niet alleen behoefte aan zorg, maar ook aan aandacht, gemeenschap, beleefd en gedeeld geloof. Zie ook de opmerkingen hieromtrent bij 4.
We pleiten daarom voor toespitsing van het individuele pastoraat op de gemeenteleden die door ziekte, beperking of ouderdom niet of minder mobiel zijn. De andere gemeenteleden kunnen dan deelnemen aan groepsactiviteiten als mogelijkheid van ontmoeting.

Voor alle leden blijft gelden dat de predikant beschikbaar is voor levens- en geloofsvragen. Bij ziekte of andere levenscrises kan er op hem/haar een beroep worden gedaan. De predikant wordt hierbij ondersteund door een daarvoor aangestelde ouderling of wijkwerker.

De mogelijkheid van de kerkauto moet blijven om mensen de gelegenheid te geven kerkdiensten en eventuele andere ontmoetingen te bezoeken.

Voornemen 3
De kerkenraad bezint zich op het pastoraat in brede zin en neemt concrete initiatieven.

5.3 Kerk voor kinderen en jongeren 2.0

De kerkenraad ziet het als haar blijvende taak om de jongere generatie toe te rusten in de weg van het geloof. Maar het is door de jaren heen wel moeilijk gebleken het jeugd- en jongerenwerk in onze gemeente op de been te houden. En ook hier zien we dat Corona er behoorlijk ingehakt heeft. Veel is toen stil komen te liggen. Maar er zijn ook 'successen': de clubs en de jeugdkerk liepen behoorlijk en de Kliederkerkdiensten worden goed bezocht.

Gelet op wat er gezegd is bij 4. willen we opnieuw aandacht geven aan de kinderen jonger dan of gelijk aan twaalf jaar. De oude vormen lijken sleets te worden. Een dienst voor kerk, school en gezin, de kindernevendienst, de christelijke school als opvoeder in het geloof, ze lijken steeds meer hun kracht te verliezen of niet meer te kunnen. We zouden daarom kunnen kijken om de kinderen en hun ouders rechtstreeks te benaderen en te motiveren voor een Zondagsschool nieuwe stijl, die op of om dezelfde tijd als de kerkdienst op een andere locatie bij elkaar komt Aandacht voor het verhaal, een stukje kindercatechese, maar ook spel en groepsactiviteiten. De kinderen in het hele dorp kunnen hiervoor worden uitgenodigd. Vraag is wel hoe de relatie met de kerkdienst dan nog kan worden vormgegeven. Hoe kunnen kinderen toch weer bij de kerkdienst worden betrokken?

We hebben dus gemerkt dat de 'Kliederkerk' diensten succesvol zijn. Kinderen en hun ouders en grootouders worden op een creatieve en aansprekende manier bij Bijbelverhalen betrokken. We willen hier graag mee doorgaan. We zetten in op minimaal twee vieringen per jaar.

We kunnen constateren dat voor de jongeren van 12 jaar en ouder er weinig animo meer is voor activiteiten door de week, maar dat deze op de zondagmorgen wel redelijk bezocht worden. De factorgroep (catechese) ging erg moeizaam, maar de jeugdkerk op zondagmorgen werd inderdaad redelijk bezocht. Dat werpt de vraag op of voor de leeftijdsgroep 12-16 jaar focussen op de zondagmorgen te verkiezen is. We kunnen dan bijv. eens per maand voor deze groep jeugdkerk houden, maar ook eens per maand een factorgroep als activiteit van catechese.
Naast deze activiteiten willen we ook werken aan andere ontmoetingen, regionaal en plaatselijk, die de saamhorigheid en gemeenschap van jongeren bevorderen.

<u>Voornemen 4 & 5</u>
We nemen nieuwe initiatieven om het kinder - en jeugdwerk te helpen weer op te starten en evt. een nieuwe vorm te vinden.

5.4 Kerk in het dorp

Er is bezinning gaande in onze kerken over de rol van de dorpskerk. Er is zelfs een echte dorpskerkbeweging, en binnen de PKN zijn er inmiddels drie dorpskerkambassadeurs aangesteld. De dorpskerkbeweging zoekt naar manieren om kerk in, van en voor het dorp te zijn. Zij zoekt naar verbinding, zet tafels neer en nodigt mensen uit om in gesprek te gaan over de kerk in het dorp en welke betekenis die heeft in je leven. De dorpskerkenbeweging zoekt daarmee naar een nieuwe taal, nieuwe woorden, nieuwe wegen. Wat meespeelt: Er is een hele generatie mensen die wel bezig is met religie en zingeving, maar dit niet meer verbindt met de kerk.

Ook voor ons geldt: hoe kunnen wij kerk zijn, niet alleen voor eigen leden, maar ook voor het dorp? Hoe kunnen wij de dienst aan God en aan de wereld in onze eigen omgeving inhoud geven? In het nieuwe MFC staat onze kerkgemeenschap meer 'in het dorp' dan voorheen. Wat willen wij betekenen voor de mensen in het dorp? Hoe kun je meer dan voorheen als kerk relaties leggen met de dorpsgemeenschap en welke activiteiten kun je samen doen? Waarbij je als kerk natuurlijk je eigen identiteit meebrengt.
We zullen moeten zoeken naar concrete mogelijkheden die passen bij ons en bij Siddeburen.

Voornemen 6
Er zal een werkgroep worden gevormd die mogelijkheden en ideeën aandraagt om meer kerk in het dorp te zijn.

5.5 Samenwerking met andere kerken

De kerkenraad onderkent de noodzaak om samenwerking te zoeken met andere kerken en gemeenten. Samen wegen zoeken en elkaar helpen om zolang mogelijk kerk binnen eigen dorp te blijven, met name in de kerntaken.

Er wordt nu samengewerkt met diverse kerken in de regio om kerkdiensten in het Ufkenshuis te houden.
We zijn ook begonnen samenwerking te zoeken binnen het clusterverband van de PKN kerken in de regio. Daarbij horen de Protestantse Gemeente de Woldkerken en de Protestante gemeenten Slochteren-Kolham en Scharmer-Harkstede. De dienst met Pinksteren en een dienst in de zomervakantie worden gezamenlijk gehouden. Ook beginnen we voorzichtig elkaar uit te nodigen bij andere activiteiten. We willen deze samenwerking verder uitbreiden. Daarbij denken we aan gezamenlijke diensten in de zomer en een aantal gezamenlijke activiteiten voor vorming en toerusting. We zijn ons hierbij terdege bewust van het belang of de meerwaarde van de erediensten in eigen dorp.

Er is een initiatief van de Hervormde Gemeente Siddeburen-Steendam-Tjuchem: een pioniersplek onder de naam 'Struunders'. In hoeverre is het goed en wenselijk om hierbij aan te haken of anderszins een relatie mee te hebben?

Voornemen 7
De kerkenraad schenkt blijvende aandacht aan mogelijkheden om met andere kerken en gemeenten zinvol samen te werken. Uitgangspunt hierbij is: het zoveel mogelijk in stand houden van de kerkelijke presentie in de verschillende dorpen.

5.6 De gemeente als een organisatie van mensen; krimp als uitdaging

We zien dat onze gemeente vergrijst. De mensen worden gemiddeld ouder, het ledenaantal loopt terug en het dragende kader slinkt. Ook de financiën lopen terug. Op termijn betekent dit dat veel activiteiten onder druk komen te staan. Hoe gaan we hiermee om?
We zullen er niet aan ontkomen om aanpassingen te doen in onze organisatie. We streven naar een kleinere organisatie, die desondanks wel effectief is.

5.6.1 De predikant en de kerkenraad

De kerkenraad zal in de bemensing kleiner moeten worden. Ook de predikant zal op termijn minder uren in onze gemeente gaan werken. We streven naar een kleinere kerkenraad die minimaal bestaat uit het kerkordelijk vereiste aantal ambtsdragers naast de predikant. Zij worden dan in het concrete werk bijgestaan door kleine werkgroepen waarvan de leden deels geen ambtsdrager zijn.

Vanuit de PKN zijn er initiatieven en een ontwikkeling om kleine gemeenten toe te staan om met een lichtere organisatie verder te gaan. Wij volgen deze ontwikkeling met belangstelling

Voornemen 8
De kerkenraad zal met een voorstel komen om verder te gaan met een kleinere maar efficiënte organisatie. De taken van de predikant, de kerkenraadsleden en de assisterende werkgroepen worden daarbij opnieuw vastgesteld.

5.6.2 Communicatie

Er wordt op meerdere manieren door onze gemeente gecommuniceerd, intern en naar buiten. De hoeveelheid communicatiekanalen zijn daarbij de afgelopen jaren alleen maar toegenomen: Kerkbode, kerkblad RondomGeloven, zondagsbrief, website, Facebookpagina, regionale bladen, beamerpresentatie, streamen via YouTube, email, drukwerk, afkondigingen. Ook hierin lopen we tegen grenzen aan: de toenemende hoeveelheid werk, het aantal mensen dat het werk moet doen, wetgeving aangaande privacy. De vraag is: hoe effectief is het allemaal? Welke doelgroepen worden aangesproken met welke middelen? En werkt het? Wordt de betrokkenheid erdoor versterkt?
Onze communicatie moet ook in de toekomst werkbaar blijven en effectief zijn.

Voornemen 9
Er zal een communicatieplan gemaakt worden. Eerst gaan we bepalen op welke manieren we nu communiceren en vervolgens gaan we bepalen hoe we dit kunnen optimaliseren (wie, wat, waarom en hoe). Er zal daarbij rekening gehouden moeten worden met de steeds kleinere groep vrijwilligers en de almaar strengere regelgeving aangaande privacy.

5.6.3 Begroting en geldwerving

Er zijn regelmatig tekorten op de begroting en de jaarrekening. De uitgaven zullen daarom naar beneden moeten en voor de inkomsten zal blijvende aandacht nodig zijn. En ook hier stuiten we op de beschikbare menskracht. Het behartigen van de financiële geldstromen en de boekhouding, de actie Kerkbalans e.d. vergen veel van onze mensen. We zullen daarom streven enerzijds naar vereenvoudiging van de geldwerving en anderzijds naar alternatieve manieren die effectief zijn.

5.6.4 Vrijwilligers / participatie

Buiten de kerkenraad en de assisterende werkgroepen is er nog veel ander werk dat door vrijwilligers wordt gedaan. De trend in onze tijd is: mensen willen zich wel beschikbaar stellen voor een tijdelijke en overzichtelijke taak, maar minder voor een langdurige verplichting. Ook aan de kerk gaat dit niet voorbij. We zullen daarom meer moet werken met kortdurende werkzaamheden en taken. Daarbij zullen we rekening moeten houden met de kracht en talenten van de vrijwilliger zelf: Wat

mensen graag doen en waar ze goed in zijn, geeft meer motivatie en voldoening en maakt het ook makkelijker om mensen te vinden.

5.6.5 Wat gaan we nu niet meer doen?

De verleiding binnen elke organisatie en dus ook binnen onze gemeente is: we hebben wel nieuwe plannen maar we laten verder alles bij het oude. Dat is echter een recept dat niet werkt, want daarmee stapel je extra werk op – in ons geval – steeds minder schouders. Er zullen dus duidelijke keuzes gemaakt moeten worden. We moeten ons concentreren op een aantal kerntaken. Want we kunnen beter een beperkt aantal zaken goed doen, dan veel zaken half. In dit beleidsplan worden een aantal kerntaken en speerpunten aangewezen. Het voornemen, dat hierbij past, is:

Voornemen 10

De kerkenraad gaat bij elk besluit dat ze neemt om een nieuwe stap te zetten of een nieuw initiatief te nemen, ook het besluit nemen welke werkzaamheden of activiteiten voortaan niet meer worden gedaan.

Opgesteld door de werkgroep:

Henk van der Deen
Jakob Jan Smit
Mieke de Vries
Geert Jan Weessies

Vastgesteld door de kerkenraad d.d. 19 mei 2022